

Dossier de propostes didàctiques per primària

Presentem un recull de propostes didàctiques que complementa la visita a la catedral de Vic. La proposta està orientada al Cicle Superior de Primària, tot i que pot ser ampliable a qualsevol curs a criteri del docent. La proposta recull activitats a fer abans de la visita i després d'aquesta.

Les propostes d'activitats prèvies estan orientades a crear un marc general de continguts que s'esmentaran durant la visita, però en els quals no s'aprofundirà per limitacions de temps. Per això recomanem de realitzar a l'aula alguna d'aquestes activitats introductòries que facilitaran que l'alumnat pugui aprofundir i aprofitar millor la visita a la catedral.

Les propostes d'activitats posteriors a la visita permeten de conèixer més a fons diversos continguts que s'hauran treballat al llarg del recorregut. S'ha procurat fer almenys una proposta per a cada àrea per tal que cada contingut es pugui treballar des de diversos vessants.

Per a les propostes que ho requereixin es faciliten uns materials adjunts que podeu trobar aquí mateix, com també s'ofereixen enllaços a pàgines web que us poden servir de suport o per a complementar la realització de les vostres activitats.

Esperem que en gaudiu!

Per més informació del projecte:

Anna Guixà Fisas · Coordinador Episcopus
coordinacio-episcopus@bisbatvic.com
t. 679 261 801

abans de la visita ...

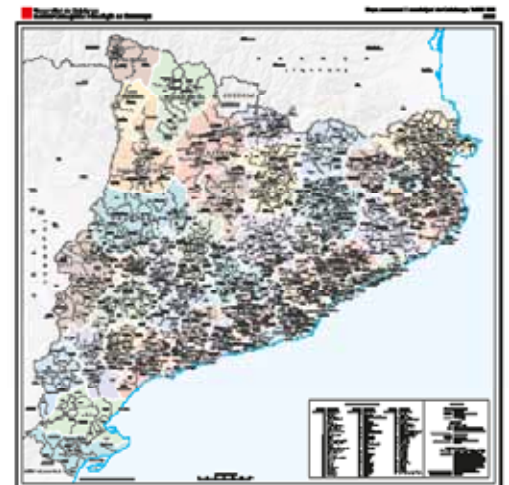
1 CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL I CULTURAL

Coneguem la ciutat de Vic: Es proposa un acostament a la història centrada sobretot en la situació i configuració de la ciutat de Vic. És interessant que l'alumne prengui consciència de Vic com a capital de comarca per a poder entendre després que també és capital de diòcesi. Introduir de forma breu el mapa comarcal de Catalunya, veure la divisió territorial i conèixer la comarca d'Osona.

La proposta parteix d'un treball de la ciutat sobre mapa per a veure la seva distribució i esquema de creixement. Google Earth és una bona eina per a veure això. Situar l'escola, casa seva i la catedral per diferenciar les diverses zones de la ciutat i veure que la catedral està dins el que s'anomena centre històric. Buscar el perquè d'aquest nom en aquest enclavament de la ciutat veient-ne el gran bagatge històric. Entendre l'estructura de la ciutat per veure que la catedral és al centre, en un lloc molt important des del punta de vista històric i que no ha variat al llarg dels segles. Els recursos que es poden utilitzar per a dur a terme aquesta activitat, a part de l'aplicació de Google Earth i Google Maps, són els següents.

MATERIALS ADJUNTS:

- Mapa comarcal de Catalunya
- Mapa de Vic
- Mapa del centre històric de Vic

ALTRES RECURSOS

- <http://www.victurisme.cat/laciutat.php?idm=1&pagina=2&sub=1> En aquest enllaç podeu trobar una breu història de la ciutat de Vic.
- <http://pieraedicions.com/vicbreuhistoria.htm> En aquest enllaç hi ha una història de Vic més extensa.
- <http://www.icc.cat/Home-ICC/Mapes-escolars-i-divulgacio/Mapes-escolars> Enllaç a la pàgina de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, on podeu trobar altres mapes (en relleu, muts, físics...) per treballar a l'aula.
- www.victurisme.cat <http://www.victurisme.cat/mapa.php?idm=1> Enllaç a la pàgina de l'Ajuntament de Vic. Hi podeu trobar una pestanya que s'anomena «un passeig per Vic» amb una representació del centre històric i la situació de tots els espais culturals i turístics.
- http://www.diba.cat/ortofotos/08298/08298_NU.htm Enllaç a la pàgina de la Diputació de Barcelona, on es pot disposar de mapes amb ortofotos.
- <http://ptop.gencat.cat/muc-visor/AppJava/home.do?municipi=08298> Enllaç a la pàgina de la Diputació de Barcelona, on es pot disposar dels mapes urbanístics.

També es pot fer un treball previ fora de l'aula en el qual el contingut sigui el mateix però es descobreixi la ciutat in situ. Per a fer això, l'Oficina de Turisme disposa de mapes del centre històric i de la ciutat que us poden servir de material de base.

abans de la visita ...

2 TUTORIA o RELIGIÓ

És important que abans que l'alumnat vingui a la catedral sàpiga a quin lloc va a fer la visita. Cal explicar que van a una catedral, un lloc de culte religiós, i el que implica això a nivell d'actitud, ja que la majoria de la visita es desenvolupa a l'interior del temple.

També fóra bo que tinguessin uns coneixements bàsics sobre els conceptes d'església, catedral, cristianisme, que es tractaran en la visita.

MATERIAL ADJUNT:

-Glossari

Façana de la Catedral de Vic

... després de la visita

1 CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL I CULTURAL

L'activitat proposada tracta sobre l'orientació, i pot anar lligada amb la proposta que trobareu en l'apartat de Coneixement del Medi Natural en la qual es tracta el mateix tema.

Estàs orientat? Proposem de fer una activitat d'orientació. Com hem vist, la catedral està orientada cap a l'est, cap a orient, i no és perquè sí, sinó perquè el temple havia d'estar «ben orientat», mirant cap a orient, per on surt el sol.

L'activitat proposada és una activitat per la ciutat de Vic, que podeu fer des de l'aula o sortint als carrers de la ciutat, i pot ser tant a nivell individual com en petits grups. Es proposa de fer una selecció de les esglésies de Vic i, per grups, que descobreixin si estan orientades a l'est o no i investigar per què. Per a fer-ho, segurament caldrà conèixer les dates de construcció, que ajudaran a entendre el motiu de l'orientació tenint en compte que la direcció a l'est fou molt important durant l'època medieval.

MATERIAL ADJUNT:

-Llista de les esglésies de Vic amb la seva orientació

Vista aèria de la ciutat de Vic

... després de la visita

MATERIAL COMPLEMENTARI:

- http://www.vic.cat/viure-a-vic/urbanisme/planejament/planejament-aprovat/pla-dordenacio-urbanistica-municipal-poum/documentacio-escrita/catalog-de-bens-protegits/CATALEG-BENS-PROTEGITS_VOLUM-01_TEXT-REFOS_VIC.pdf Enllaç al catàleg de béns protegits de Vic. Aquí teniu informació complementària de les esglésies llistades. En el document adjunt hi trobareu el número de pàgina.

D'aquesta proposta de treball en grup amb esglésies de la ciutat poden sortir-ne molts altres treballs: des de fer la comparació de l'església amb la catedral, veure si l'església té tots els elements de la catedral o no i per què; entenem que no hi haurà càtedra però pot tenir la pica baptismal, la creu, pintures, enterraments, altar...

La proposta d'educació visual i plàstica titulada «Fes el teu propi retaule» també pot sortir de la dedicació al sant de l'església escollida en aquesta activitat.

2 RELIGIÓ

Aprofundir sobre els continguts donats en la visita: simbolisme i iconografia.

Busquem la catedral a la Bíblia: Aquesta activitat ens permetrà d'aprendre a utilitzar la Bíblia com a document. Moltes de les coses explicades en la visita tenen a veure amb la vida de Crist i episodis viscuts amb els seus apòstols, fragments que es poden extreure de la Bíblia, com ara la institució dels sagraments, o alguns moments de la vida de Crist i de sant Pere representats en el retaule. A partir de la lectura de les citacions es pot explicar la importància dels sagraments i la modernitat del que va succeir fa més de 2000 anys. Si ja saben moure's per la Bíblia, se'ls pot fer un joc de cerca de citacions a partir de paraules clau o relacionar les citacions amb els elements explicats en la visita.

MATERIAL ADJUNT:

-Citacions bíbliques relacionades amb aspectes comentats en la visita

Qui son tots aquests sants? Una altra proposta és treballar la vida dels sants a partir de les obres d'art. El retaule major de sant Pere, de l'escultor Pere Oller, ens ha permès de veure que els retaules tenien una voluntat didàctica: són concebuts per a explicar la vida d'algun sant. La vida de sant Pere representada en el retaule de la catedral de Vic és incompleta, però la podem completar amb l'ajuda de la Bíblia i de les escenes d'altres retaules. Val la pena de conèixer la figura de sant Pere, que fou el primer Papa.

MATERIAL ADJUNT:

- Retaule de sant Pere de Púbol, de Bernat Martorell
- Retaule de sant Miquel i sant Pere, de Jaume Cirera

Retaule de Sant Miquel i i Sant Pere de Jaume Cirera (MNAC)

... després de la visita

3 MÚSICA

L'orgue, el pare dels instruments: En l'àmbit de la música proposem un treball a l'aula a partir de l'orgue de la catedral. Es poden estudiar les famílies dels instruments i classificar l'orgue veient com aquest és l'instrument per antonomàsia, ja que orgue prové de la paraula grega *órganon*, que vol dir 'instrument'. També es pot introduir el concepte de música sacra o música religiosa i l'ús i la funció de la música dins la litúrgia. L'orgue a la catedral és l'acompanyant del poble que canta, i cantant està resant. Com deia Sant Agustí: «Qui canta, resa dues vegades.» Per tant, el paper de la música era molt important. La música ajudava i encara ajuda a crear un ambient propici a l'interior del temple per al recolliment dels fidels.

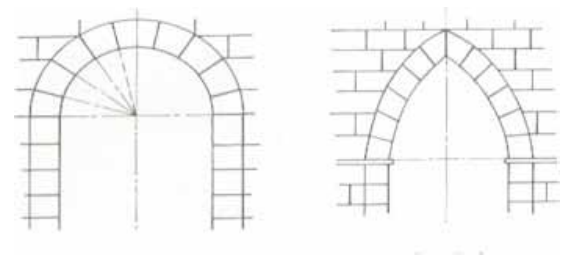
Audició: La proposta és una audició d'orgue a partir de la qual es pot parlar del que aquesta música evoca als alumnes. Es pot partir de l'audició per a parlar de l'espai sagrat com a espai propici per a aquest tipus de música i espai ideal per a aquest instrument, per la grandesa, la ressonància... Podem imaginar com es devia sentir un fidel dins la catedral, escoltant la música. Hem de tenir en compte que la música a què estava més acostumada la gent era la música popular. També podem veure quins sentiments, quines sensacions ens evoca a nosaltres la música de l'orgue, que també dependrà de l'audició escollida.

Per a parlar de l'orgue i de l'organista proposem un vídeo en què Juan de la Rubia, un dels millors concertistes d'orgue del país, ens explica aquest instrument a partir de l'orgue de la catedral de Barcelona i del de la Sagrada Família

<https://www.youtube.com/watch?v=jkgL6wTFSpU>

AUDICIONS PROPOSADES:

- Tocata i fuga en Re menor BWV 565 de J. Sebastian Bach
- Sonata BWV 525 de J.S. Bach (vídeo amb visualització dels teclats de l'orgue <https://www.youtube.com/watch?v=si4gGPxioUw>)
- Concert per a orgue número 1 de G.F. Haendel

4 PLÀSTICA

Fes el teu propi retaule: Havent conegut l'estructura d'un retaule, i veient que el de la catedral de Vic no segueix l'ordre més habitual proposem que ara sigueu vosaltres mateixos els que creeu el vostre propi retaule. Primer de tot heu d'escollir un sant, proposem el partí de la ciutat, el titular de l'escola si n'hi ha, o el seu propi sant. (també es podria fer agafant un conte o un personatge popular com si fos una auca). S'ha d'investigar i conèixer la seva història i seleccionar els episodis més rellevants per representar-los. Aquesta proposta plàstica pot ser a través de la fotografia, el collage, el dibuix... es pot treballar amb qualsevol tècnica.

... després de la visita

També es podria fer un treball complementari més a fons sobre l'**arquitectura romànica i gòtica** veient el pas de l'arc de mig punt a l'arc apuntat i construir-ne un. <https://www.youtube.com/watch?v=SouOvOfM8xQ>

5 LLENGUA

Endevina endevinalla:

A partir de l'endevinalla de la campana de la catedral de Barcelona, treballar les endevinalles, els rodolins i fer-ne de noves començant pels diversos elements nous que s'han conegut de la catedral.

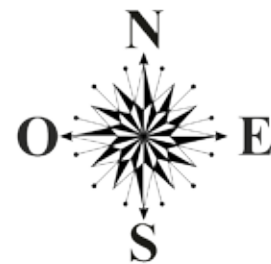

Catedral de Barcelona

6 CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL

Orientem-nos per la ciutat:

A la visita hem vist la importància de la orientació i el simbolisme que implica. La catedral pot ser un punt de partida per parlar dels **punts cardinals** i de la orientació de l'arquitectura. La orientació és bàsica en qualsevol dels nostres àmbits, fins i tot en la naturalesa. Ens podem fixar amb els girasols, la particularitat del seu nom i la necessitat de la llum per la naturalesa. D'aquí podem extrapolar en veure com la naturalesa és diversa depenent de la zona en la que creix si és l'obaga o la solana.

El treball dels punts cardinals i de l'ús de la brúixola ens permet de treballar qualsevol àmbit. Els alumnes poden fixar-se en l'orientació de casa seva, si els toca el sol i per quina banda, sabent si és sol de matí o de tarda. A partir d'aquí, poden crear la seva casa ideal pensant en l'orientació i la il·luminació que prefereixin. Pensar una distribució coherent, justificant quina part de la casa té més llum durant el dia o per què hi ha espais que no en necessiten tanta.

7 MATEMÀTIQUES

L'arquitectura pot ser la base per a parlar de la geometria. Totes les formes geomètriques bàsiques es poden trobar en l'arquitectura i, en aquest cas, a la catedral.

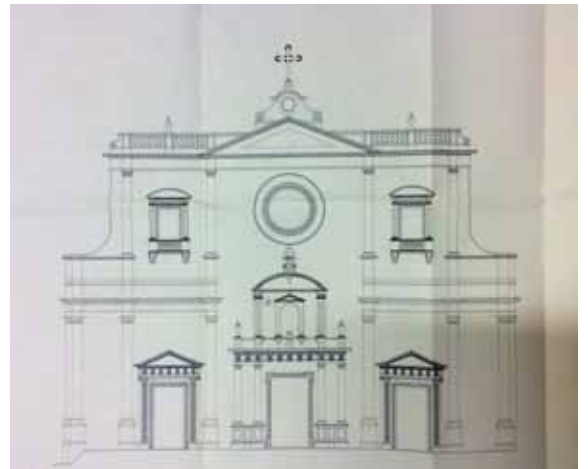
La geometria en l'arquitectura gòtica: A partir de la façana de la catedral es pot fer un estudi de les diverses formes geomètriques que s'hi troben (cercle, rectangle, triangle, quadrat, semicercle...) i reproduir la façana a escala repetint només les formes geomètriques i marcant-les amb diversos colors. Aquest treball també es pot fer a l'interior del temple, tot i que és més complicat.

... després de la visita

MATERIAL ADJUNT:

-Alçat de la façana de la catedral de Vic

Fem la nostra rosassa: El treball que proposem és un treball basat en les formes geomètriques. Un dels elements fonamentals de l'arquitectura gòtica són els vitralls, per l'efecte de llum i colors que produïen a l'interior del temple. En el cas de Vic, el millor exemple de vitrall és la rosassa, però tot i això val la pena de veure'n altres exemples. Cada alumne haurà de crear una rosassa partint del cercle, fet amb el compàs; amb el mateix compàs ha d'agafar diverses mesures, com ara el radi, i crear un disseny de l'entramat interior de la rosassa. Finalment, aquesta rosassa pot ser pintada de colors per a fer més efecte o fins i tot es pot reproduir a una mida més gran amb cartolina i buidar alguns forats que poden ser coberts per l'anvers amb paper de cel-lofan; així quan la rosassa es posa a contrallum crea a l'aula l'efecte de l'entrada de llum a través del vitrall com si fos una catedral.

Alçat de la façana de la Catedral de Vic

Una altra proposta dins el mateix treball seria fer la traça dels arcs de mig punt del romànic presents al sotaclaustre (o també a la nau, si bé neoclàssics) i veure l'evolució cap a l'arc apuntat, traçant-lo també. Un cop fet això, es pot dissenyar la traceria interior dels arcs. Els arcs amb traceria de pedra normalment es troben als claustres i no van coberts de vidre de colors, sinó que deixen el pas lliure de la llum, però la seva traceria parteix també de formes geomètriques.

MATERIAL ADJUNT:

-Exemples de rosasses fetes per alumnes extretes de <http://laura-plastika.blogspot.com.es/2013/02/rosassa-com-activitat-de-sintesi.html>

-Imatges de rosasses

-Imatges de galeries de claustres

